

Rolnummer 5224
Arrest nr. 59/2014 van 3 april 2014

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende de artikelen 3, §§ 3 tot 7, en 9 van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, gesteld door de Rechtbank van Koophandel te Charleroi.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters J. Spreutels en A. Alen, en de rechters E. De Groot, L. Lavrysen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke, T. Merckx-Van Goey, P. Nihoul, F. Daoût, T. Giet en R. Leysen, bijgestaan door de griffier F. Meersschant, onder voorzitterschap van voorzitter J. Spreutels,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging

Bij vonnis van 12 oktober 2011 in zake het Beroepsinstituut van vastgoedmakelaars tegen Geoffrey Englebert, de bvba « IMMO 9 » en Grégory Francotte, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 17 oktober 2011, heeft de Rechtbank van Koophandel te Charleroi de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt de wet van 8 december 1992 ‘ tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens ’ het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel, door de overeenkomstig de wet van 19 juli 1991 ‘ tot regeling van het beroep van privé-detective ’ erkende privédetectives niet op te nemen in de uitzonderingen die zij in de paragrafen 3 tot 7 van artikel 3 ervan opsomt voor bepaalde categorieën van beroepen of instellingen waarvan de activiteit door de bepalingen van de wet zou kunnen worden geraakt, waarbij de erkende privédetectives van hun kant zijn onderworpen aan de verplichtingen die zijn vervat in artikel 9 van de wet, dat tot gevolg kan hebben dat hun activiteit gedeeltelijk onwerkzaam wordt ? ».

Bij tussenarrest nr. 116/2012 van 10 oktober 2012, bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 30 november 2012, heeft het Hof de volgende prejudiciële vragen gesteld aan het Hof van Justitie van de Europese Unie :

« 1. Dient artikel 13, lid 1, onder g), *in fine*, van de richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad van 24 oktober 1995 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens aldus te worden geïnterpreteerd dat het de lidstaten vrij staat al dan niet in een uitzondering te voorzien op de in artikel 11, lid 1, bedoelde onmiddellijke informatieplicht, indien dit noodzakelijk is ter bescherming van de rechten en vrijheden van anderen of zijn de lidstaten ter zake aan beperkingen onderworpen ?

2. Vallen de beroepsactiviteiten van privédetectives, die door het interne recht worden geregeld en worden uitgeoefend ten dienste van overheden die ertoe zijn gemachtigd elke inbreuk op de bepalingen tot bescherming van een beroepstitel en tot organisatie van een beroep aan te klagen bij de gerechtelijke overheden, naar gelang van de omstandigheden, onder de uitzondering bedoeld in artikel 13, lid 1, onder d) en g), *in fine*, van de voormelde richtlijn ?

3. Is, indien het antwoord op de tweede vraag ontkennend zou zijn, artikel 13, lid 1, onder d) en g), *in fine*, van de voormelde richtlijn verenigbaar met artikel 6, lid 3, van het Verdrag betreffende de Europese Unie, meer bepaald met het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie ? ».

Bij arrest van 7 november 2013 in de zaak C-473/12 heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie op de vragen geantwoord.

Bij beschikking van 14 januari 2014 heeft het Hof de dag van de terechtzitting bepaald op 20 februari 2014, na de partijen te hebben uitgenodigd, in een uiterlijk op 31 januari 2014 in te dienen aanvullende memorie, waarvan ze een kopie laten toekomen aan de andere partijen binnen dezelfde termijn, hun eventuele opmerkingen te formuleren naar aanleiding van het voormelde arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie.

Aanvullende memories zijn ingediend door :

- het Beroepsinstituut van vastgoedmakelaars;
- Geoffrey Englebert;
- de vzw « Beroepsvereniging van verzekeringsinspecteurs en -experts »;
- de Ministerraad.

Bij beschikking van 5 februari 2014 heeft het Hof de zaak verdaagd naar de terechtzitting van 4 maart 2014.

Op de openbare terechtzitting van 4 maart 2014 :

- zijn verschenen :

. Mr. Y. Paquay, advocaat bij de balie te Luik, voor het Beroepsinstituut van vastgoedmakelaars;

. Mr. V. Chiavetta, advocaat bij de balie te Brussel, voor Geoffrey Englebert;

. Mr. L. Varretta *loco* Mr. A. Tulcinsky, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Nationale Beroepsunie van privédetectives van België;

. Mr. S. Bredael, tevens *loco* Mr. L. Misson, advocaten bij de balie te Luik, voor de vzw « Beroepsvereniging van verzekeringsinspecteurs en -experts »;

. Mr. E. Deprez *loco* Mr. B. Renson, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers T. Giet en R. Leysen verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *In rechte*

- A -

A.1.1. In hun aanvullende memories wijzen G. Englebert en de Ministerraad erop dat het Hof van Justitie van de Europese Unie in zijn arrest van 7 november 2013 (zaak C-473/12) heeft beslist dat België niet de verplichting heeft om artikel 13, lid 1, onder d), van de richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad van 24 oktober 1995 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens in zijn nationaal recht om te zetten. De Ministerraad voegt eraan toe dat de artikelen 3, §§ 3 tot 6, en 9 van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens bijgevolg in overeenstemming zijn met de doelstelling van de richtlijn, namelijk de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de burgers.

A.1.2. G. Englebert is van mening dat het in het geding zijnde verschil in behandeling op een objectief criterium is gebaseerd : terwijl de personen die de in de in het geding zijnde bepalingen bedoelde uitzonderingen genieten, activiteiten uitoefenen die in hogere beginselen zijn verankerd (vrijheid van meningsuiting, van gedachte en van mening, persvrijheid en recht op informatie) of belast zijn met het bestuur van de Staat, oefent de privédetective geen opdracht van algemeen belang uit; het is omdat zijn privéactiviteit een « risicovolle » activiteit is dat zij strikt moet worden afgebakend.

Hij is van oordeel dat dat verschil geen onevenredige gevolgen heeft, aangezien artikel 9 voorziet in de gevallen waarin de informatie aan de betrokkene moet worden meegedeeld. De eventuele moeilijkheid die de wet van 8 december 1992 veroorzaakt wat betreft de uitoefening van het beroep van privédetective (onmiddellijke informatieplicht wanneer hij gegevens rechtstreeks bij de betrokkene verzamelt), is gering ten opzichte van het met de wet nagestreefde doel wanneer de wet de journalisten, schrijvers, artiesten en overheden van haar toepassingsgebied uitsluit met inachtneming van de hiervoor in herinnering gebrachte hogere beginselen.

A.1.3. De Ministerraad verdedigt een analoog standpunt. Hij is van mening dat de wetgever terecht vermocht te oordelen dat de uitzondering op de informatieverplichting ten voordele van de activiteiten als privédetective niet noodzakelijk is voor de handhaving van de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen. Artikel 11, lid 1, van de voormelde richtlijn voorziet in de mogelijkheid van kennisgeving na het verzamelen, waarbij de detectives voldoende beoordelingsmarge wordt gelaten om hun beroep uit te oefenen. Zoals de andere burgers zijn zij onderworpen aan de wet van 8 december 1992, en elke andere oplossing zou tussen beiden een discriminatie in het leven roepen. De Ministerraad verwijst voorts naar het arrest nr. 116/2012, waarin wordt aanvaard dat de privédetectives zich in een situatie bevinden die wezenlijk verschilt van die van de andere in het geding zijnde categorieën van personen, en verwijst voor het overige naar de argumentatie uiteengezet in zijn memorie van antwoord.

A.2.1. Het Beroepsinstituut van vastgoedmakelaars (BIV) is in zijn aanvullende memorie van mening dat het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 7 november 2013 niet impliceert dat de aan het Hof gestelde prejudiciële vraag ontkennend wordt beantwoord. Door slechts gedeeltelijk gebruik te maken van de hem toegekende mogelijkheid, heeft de wetgever een discriminatie in het leven geroepen tussen de personen voor wie de reikwijdte van de informatieverplichtingen is beperkt en de privédetectives, terwijl die nochtans een specifieke opdracht uitoefenen die verband houdt met het voorkomen, het onderzoeken, vaststellen of vervolgen van strafbare feiten of deontologische schendingen waarnaar de richtlijn verwijst. Dat element is naar voren gebracht in het arrest nr. 116/2012 en bevestigd door het Hof van Justitie van de Europese Unie, maar er wordt geen aandacht aan geschonken door de tegenpartijen, die niet kunnen worden gevolgd wanneer zij de objectiviteit verdedigen van het criterium voor het in het geding zijnde verschil in behandeling : het gaat erom informatie te verzamelen niet voor rekening van particulieren of ondernemingen die private belangen verdedigen, maar voor rekening van een publiekrechtelijke beroepsorganisatie die beantwoordt aan wettelijke opdrachten van algemeen belang en van openbare orde.

A.2.2. Volgens het BIV kan het verschil in behandeling des te minder worden verantwoord omdat de wet van 19 juli 1991 in 1996 is geamendeerd om haar in overeenstemming te brengen met de wet van 8 december 1992 en omdat de informatieverplichting die aan de detectives is opgelegd, onevenredig is gelet op de gepaste waarborgen waarin is voorzien bij de wet die die laatsten beheerst teneinde het recht op de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van de betrokkenen te verzekeren; in een arrest van 24 november 2011 (zaken C-468/10

en C-469/10) heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie trouwens aangegeven dat de Staten bij de omzetting van de voormelde richtlijn 95/46/EG een juist evenwicht tussen de verschillende door de rechtsorde van de Unie beschermde grondrechten moeten verzekeren. Te dezen is het recht op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer niet ingesteld om misdrijven toe te dekken, en een uitzondering op de informatieverplichting kan worden verantwoord door de noodzaak andere even - en zelfs meer - primordiale rechten en vrijheden te vrijwaren, zoals de rechten en vrijheden van anderen (in het bijzonder die van de privédetectives die handelen voor rekening van een instelling van openbaar nut zoals het BIV) of nog de bescherming van economische belangen van openbare orde, alsook het onderzoeken en vervolgen van strafbare feiten of schendingen van de beroepscoodes van gereguleerde beroepen (in het onderhavige geval dat van vastgoedmakelaar). Het BIV is door het toepassingsgebied van de wet van 19 juli 1991 echter ertoe gedwongen een beroep te doen op de diensten van privédetectives, aan wie immers het recht is voorbehouden dat soort van inlichtingen te verzamelen. De verplichting die hun zou worden opgelegd de betrokkenen op de hoogte te brengen zou de uitoefening van hun opdracht en de uitoefening van de opdracht van het BIV onmogelijk maken, zodat strafbare situaties zullen voortduren. Het is niet te verantwoorden dat de afwijking die aan de privédetectives wordt geweigerd, aan de journalisten wordt toegekend, terwijl het verzamelen van informatie door de eersten gebeurt teneinde die te verstrekken in de gerechtelijke of de tuchtrechtelijke sfeer alleen, en door de tweeden teneinde haar in de media en in het openbare leven te brengen.

A.2.3. Volgens het BIV kan de in het geding zijnde bepaling de grondwettigheidstoetsing niet doorstaan indien zij wordt geïnterpreteerd zoals in A.2.1 en A.2.2 is gesteld. Een mogelijkheid van conforme interpretatie zou daarentegen erop neerkomen ervan uit te gaan dat de Belgische wetgever de uitvoering van de bescherming van personen op wie een verwerking van persoonsgegevens betrekking heeft, heeft gewaarborgd via wetgevingen voor bepaalde sectoren (zie overweging 23 van de voormelde richtlijn), zoals de wet van 19 juli 1991 tot regeling van het beroep van privé-detective. In artikel 5 van die wet wordt immers het principiële verbod uitgedrukt spionageprocédés te gebruiken in niet voor het publiek toegankelijke plaatsen, en artikel 7 verbiedt de detective diverse informatie in te winnen over de personen die het voorwerp uitmaken van zijn opsporingen. Dergelijke bepalingen kunnen in die zin worden geïnterpreteerd dat zij de uitvoering door de Belgische Staat vormen van de mogelijkheid die hem bij artikel 13, lid 1, onder d) en g), van de voormelde richtlijn is toegekend.

A.3.1. In haar aanvullende memorie maakt de vzw « Beroepsvereniging van verzekeringsinspecteurs en -experts » (hierna : BVVIE) van het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 7 november 2013 een analyse die analoog is aan die van de andere partijen, maar wijst zij erop dat het Hof van Justitie zich niet heeft uitgesproken over het geval van de verzekeringen, in tegenstelling met de Europese Commissie die ervan is uitgegaan dat de rechten en vrijheden van anderen bedoeld in artikel 13, lid 1, onder g), van de richtlijn de vermogensrechten van de verzekeringsondernemingen kunnen omvatten. Zowel de Commissie als de rechtsleer hebben in dat verband erop gewezen dat, buiten het beperkte kader van de in overweging 43 van de richtlijn vermelde doelstellingen en van de activiteit van de privédetectives, een afwijking van het recht op informatie van de betrokkenen ook kan worden verantwoord teneinde private belangen te vrijwaren die evenwaardig zijn met het recht op privacy van die personen en teneinde het voorkomen en vervolgen van strafbare feiten door de privésector mogelijk te maken. Dat komt tegemoet aan de zorg van de verzekeringsondernemingen om de fraude te bestrijden, die een bekommernis van algemeen belang vormt die nagenoeg alle verzekerden aangaat en die verband houdt met de strafrechtelijke bestraffing van oplichting en misbruik van vertrouwen, die de privédetectives niet bij het parket zouden kunnen aangeven, zoals zij daartoe verplicht zijn, indien de informatieverplichting die hun is opgelegd diegenen die het voorwerp uitmaken van opsporingen de mogelijkheid zou bieden elementen ten laste te doen verdwijnen. Een dergelijke afwijking van de informatieverplichting zou geenszins onevenredig zijn aangezien de betrokkenen in geval van gerechtelijke vervolging in elk geval *a posteriori* zullen worden ingelicht over de verzamelde informatie en aangezien de verzekeringsinspecteur ertoe gehouden is de wet van 19 juli 1991 tot regeling van het beroep van privé-detective in acht te nemen.

A.3.2. De BVVIE is van mening dat de in B.5 en B.6 van het arrest nr. 116/2012 vermelde privébelangen in bepaalde gevallen een even fundamenteel belang kunnen hebben als - en zelfs een essentiëler belang kunnen hebben dan - het recht op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, waaraan dus binnen strikt bepaalde grenzen afbreuk zou moeten kunnen worden gedaan. Zelfs indien uit het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie waarin wordt geantwoord op de prejudiciële vraag gesteld in het arrest nr. 116/2012 volgt dat het verschil in behandeling geen onevenredige gevolgen ten aanzien van het nagestreefde doel met zich meebrengt, neemt dat niet weg dat andere onevenredige gevolgen kunnen worden geïdentificeerd, zoals het in gevaar brengen van een erkend beroep, van een belangrijke sector van de economie of van de bescherming van de

consumenten, zodat de noodzaak van de uitzonderingen ook moet worden onderzocht ten aanzien van de vrijheid van handel en nijverheid en ten aanzien van het recht op de eerbiediging van de eigendom, bijvoorbeeld.

A.3.3. De BVVIE betwist de beoordeling van de tegenpartijen volgens welke de ontstentenis van afwijking de uitoefening van het beroep van privédetective niet kan bedreigen. Zij vraagt zich af of in geval van toepassing van artikel 9, § 2, van de wet (informatie verzameld bij derden), aan de verzekeringsonderneming zou kunnen worden verweten de betrokkene niet op de hoogte te hebben gebracht op het moment van de registratie van de gegevens, bij het verzamelen ervan in het geval dat, bij gebrek aan voldoende gegevens die de fraude aannemelijk maken, uiteindelijk geen enkel gegeven aan de rechter zou zijn doorgegeven. Een vaststelling van niet-schending zou bijgevolg moeten afhangen van een verduidelijkte interpretatie van het voormelde artikel 9, § 2.

A.3.4. Volgens de BVVIE volstaan de door de tegenpartijen gesuggereerde « lapmiddelen » niet om de fraudes te onthullen : de onmiddellijk geïnformeerde derden kunnen de verzekerde verwittigen of worden afgeschrikt om mee te werken omdat zij niet anoniem kunnen getuigen; op dezelfde wijze kan het feit een verzekerde dadelijk op de hoogte te brengen een vaststelling elk gevolg ontzeggen, terwijl een rechtstreeks contact met hem nochtans onontbeerlijk zou zijn. De strijd tegen de verzekeringsfraude wordt dus wel degelijk op een onevenredige wijze belemmerd en dat ten nadele van de rechten van de detectives en van de rechten en vrijheden van anderen. Dat is in het bijzonder het geval voor de verzekeringsprivédetectives, die zich inspinnen voor de naleving van contracten die door de meerderheid van de bevolking worden gesloten; het gaat om werknemers die noodzakelijk rechtmatige opdrachten vervullen die bovendien passen in de commerciële relatie die bestaat tussen de verzekeraar die hen tewerkstelt en de verzekerde, en waarvoor de misbruiken die de wet van 19 juli 1991 tracht te voorkomen, niet moeten worden gevreesd. Hun specifieke situatie verantwoordt dus dat in een uitzondering te hunnen gunste wordt voorzien.

- B -

Ten aanzien van de in het geding zijnde bepalingen

B.1.1. De prejudiciële vraag heeft betrekking op de artikelen 3, §§ 3 tot 7, en 9 van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens.

B.1.2. Artikel 9 van die wet bepaalt de informatie die door de verantwoordelijke voor een verwerking van persoonsgegevens moet worden meegedeeld aan de persoon wiens gegevens worden verwerkt. Het bepaalt :

« § 1. Indien persoonsgegevens betreffende de betrokkene bij hemzelf worden verkregen, moet de verantwoordelijke voor de verwerking of diens vertegenwoordiger uiterlijk op het moment dat de gegevens worden verkregen aan de betrokkene ten minste de hierna volgende informatie verstrekken, behalve indien hij daarvan reeds op de hoogte is :

a) de naam en het adres van de verantwoordelijke voor de verwerking en, in voorkomend geval, van diens vertegenwoordiger;

b) de doeleinden van de verwerking;

c) het bestaan van een recht om zich op verzoek en kosteloos tegen de voorgenomen verwerking van hem betreffende persoonsgegevens te verzetten, indien de verwerking verricht wordt met het oog op direct marketing;

d) andere bijkomende informatie, met name :

- de ontvangers of de categorieën ontvangers van de gegevens,
- het al dan niet verplichte karakter van het antwoord en de eventuele gevolgen van niet-beantwoording,
- het bestaan van een recht op toegang en op verbetering van de persoonsgegevens die op hem betrekking hebben;

behalve indien die verdere informatie, met inachtneming van de specifieke omstandigheden waaronder de persoonsgegevens verkregen worden, niet nodig is om tegenover de betrokkene een eerlijke verwerking te waarborgen;

e) andere informatie afhankelijk van de specifieke aard van de verwerking, die wordt opgelegd door de Koning na advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

§ 2. Indien de persoonsgegevens niet bij de betrokkene zijn verkregen, moet de verantwoordelijke voor de verwerking of zijn vertegenwoordiger, op het moment van de registratie van de gegevens of wanneer mededeling van de gegevens aan een derde wordt overwogen, uiterlijk op het moment van de eerste mededeling van de gegevens, ten minste de volgende informatie verstrekken, tenzij de betrokkene daarvan reeds op de hoogte is :

a) de naam en het adres van de verantwoordelijke voor de verwerking en, in voorkomend geval, van diens vertegenwoordiger;

b) de doeleinden van de verwerking;

c) het bestaan van een recht om zich op verzoek en kosteloos tegen de voorgenomen verwerking van hem betreffende persoonsgegevens te verzetten, indien de verwerking verricht wordt met het oog op direct marketing; in dit geval dient de betrokkene in kennis te worden gesteld vooraleer de persoonsgegevens voor de eerste keer aan een derde worden verstrekt of voor rekening van derden worden gebruikt voor direct marketing;

d) andere bijkomende informatie, met name :

- de betrokken gegevenscategorieën;
- de ontvangers of de categorieën ontvangers;
- het bestaan van een recht op toegang en op verbetering van de persoonsgegevens die op hem betrekking hebben;

behalve indien die verdere informatie, met inachtneming van de specifieke omstandigheden waaronder de gegevens verwerkt worden, niet nodig is om tegenover de betrokkene een eerlijke verwerking te waarborgen;

e) andere informatie afhankelijk van de specifieke aard van de verwerking, die wordt opgelegd door de Koning na advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

De verantwoordelijke voor de verwerking wordt van de in deze paragraaf bedoelde kennisgeving vrijgesteld :

a) wanneer, met name voor statistische doeleinden of voor historisch of wetenschappelijk onderzoek of voor bevolkingsonderzoek met het oog op de bescherming en de bevordering van de volksgezondheid, de kennisgeving aan de betrokkene onmogelijk blijkt of onevenredig veel moeite kost;

b) wanneer de registratie of de verstrekking van de persoonsgegevens verricht wordt met het oog op de toepassing van een bepaling voorgeschreven door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie.

De Koning bepaalt bij een in Ministerraad overlegd besluit na advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer de voorwaarden voor de toepassing van het vorige lid.

Indien de eerste mededeling van de gegevens geschiedde vóór de inwerkingtreding van deze bepaling, moet de mededeling van de informatie, in afwijking van het eerste lid, uiterlijk geschieden binnen een termijn van 3 jaar vanaf de datum van inwerkingtreding van deze bepaling. De informatie moet evenwel niet worden meegedeeld indien de verantwoordelijke voor de verwerking was vrijgesteld van de verplichting om de betrokkene in kennis te stellen van de registratie van de gegevens krachtens de wettelijke en reglementaire bepalingen van toepassing op de dag voorafgaand aan de datum van inwerkingtreding van deze bepaling ».

B.1.3. Bij artikel 3, §§ 3 tot 7, van dezelfde wet worden bepaalde categorieën van personen of instellingen vrijgesteld van de bij het voormelde artikel 9 opgelegde verplichtingen. Beperkt tot de bepalingen ervan die naar artikel 9 verwijzen, bepaalt artikel 3, §§ 3 tot 7 :

« § 3. [...]

b) Artikel 9, § 1, is niet van toepassing op verwerkingen van persoonsgegevens voor uitsluitend journalistieke, artistieke of literaire doeleinden wanneer de toepassing ervan de verzameling van gegevens bij de betrokken persoon in het gedrang zou brengen.

Artikel 9, § 2, is niet van toepassing op verwerkingen van persoonsgegevens voor uitsluitend journalistieke, artistieke of literaire doeleinden wanneer de toepassing ervan tot één of meer van de volgende gevolgen zou leiden :

- door de toepassing wordt de verzameling van gegevens in het gedrang gebracht;
- door de toepassing wordt een voorgenomen publicatie in het gedrang gebracht;
- de toepassing zou aanwijzingen verschaffen over de bronnen van informatie.

[...]

§ 4. De artikelen 6 tot 10, 12, 14, 15, 17, 17*bis*, eerste lid, 18, 20 en 31, §§ 1 tot 3, zijn niet van toepassing op de verwerkingen van persoonsgegevens door de Veiligheid van de Staat, door de Algemene Dienst inlichting en veiligheid van de Krijgsmacht, door de overheden bedoeld in de artikelen 15, 22*ter* en 22*quinquies* van de wet van 11 december 1998 betreffende de classificatie en de veiligheidsmachtigingen, veiligheidsattesten en veiligheidsadviezen en het beroepsorgaan opgericht bij wet van 11 december 1998 tot oprichting van een beroepsorgaan inzake veiligheidsmachtigingen, veiligheidsattesten en veiligheidsadviezen, door de veiligheidsofficieren en door het Vast Comité van Toezicht op de inlichtingendiensten en de Dienst Enquêtes ervan, en door het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse indien die verwerkingen noodzakelijk zijn voor de uitoefening van hun opdrachten.

§ 5. De artikelen 9, 10, § 1, en 12 zijn niet van toepassing :

1° op de verwerkingen van persoonsgegevens beheerd door openbare overheden met het oog op de uitoefening van hun opdrachten van gerechtelijke politie;

2° op de verwerkingen van persoonsgegevens beheerd door de politiediensten bedoeld in artikel 3 van de wet van 18 juli 1991 tot regeling van het toezicht op politie- en inlichtingendiensten, met het oog op de uitoefening van hun opdrachten van bestuurlijke politie;

3° op de verwerkingen van persoonsgegevens beheerd, met het oog op de uitoefening van hun opdrachten van bestuurlijke politie, door andere openbare overheden die aangewezen zijn bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit, na advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer;

4° op de verwerkingen van persoonsgegevens die noodzakelijk zijn geworden ten gevolge van de toepassing van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld;

5° op de verwerking van persoonsgegevens beheerd door het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten en de Dienst Enquêtes ervan met het oog op de uitoefening van hun wettelijke opdrachten.

§ 6. De artikelen 6, 8, 9, 10, § 1, en 12 zijn niet van toepassing na een machtiging door de Koning bij een in Ministerraad overlegd besluit, op de verwerkingen beheerd door het Europees Centrum voor vermiste en seksueel uitgebuite kinderen, hierna genoemd 'het Centrum', instelling van openbaar nut die is opgericht bij akte van 25 juni 1997 en erkend bij koninklijk besluit van 10 juli 1997 voor de ontvangst, de verzending aan de gerechtelijke overheid en de opvolging van gegevens betreffende personen die ervan verdacht worden in een bepaald dossier van vermissing of seksuele uitbuiting, een misdaad of wanbedrijf te

hebben begaan. Dit besluit bepaalt de duur en de voorwaarden van de machtiging na advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Het Centrum kan geen bestand houden betreffende personen die ervan verdacht worden een misdad of wanbedrijf te hebben begaan of van veroordeelde personen.

De raad van beheer van het Centrum wijst onder de personeelsleden van het Centrum een aangestelde voor de gegevensverwerking aan die kennis heeft van het beheer en de bescherming van persoonsgegevens. De uitoefening van zijn taken mag voor de aangestelde geen nadelen ten gevolge hebben. Hij mag in het bijzonder, niet ontslagen of als aangestelde vervangen worden wegens de uitoefening van de taken die hem zijn toevertrouwd. De Koning bepaalt bij een in Ministerraad overlegd besluit na advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer de taken van de aangestelde en de wijze waarop deze worden uitgevoerd, alsmede de wijze waarop het Centrum verslag dient uit te brengen aan de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer over de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de verleende machtiging.

De personeelsleden en degenen die voor het Centrum persoonsgegevens verwerken, zijn tot geheimhouding verplicht.

Elke schending van die geheimhoudingsplicht wordt gestraft overeenkomstig het bepaalde in artikel 458 van het Strafwetboek.

In het raam van zijn ondersteunende taken inzake de opsporing van de als vermist of ontvoerd opgegeven kinderen, kan het Centrum alleen telefoongesprekken opnemen wanneer de oproeper hierover geïnformeerd wordt en voor zover hij zich daartegen niet heeft verzet.

§ 7. De artikelen 6 tot 10, § 1, en 12, zijn niet van toepassing op de verwerkingen beheerd door het Europees Centrum voor vermiste en seksueel uitgebuite kinderen, hierna genoemd 'het Centrum', instelling van openbaar nut die is opgericht bij akte van 25 juni 1997 en erkend bij koninklijk besluit van 10 juli 1997, met het oog op het verrichten van de taken vastgesteld door of krachtens de overeenkomst inzake het profiel en de monitoring van de trajecten van de niet-begeleide minderjarige asielaanvragers gesloten tussen de Belgische Staat en het Centrum.

Deze bepaling treedt in werking op 1 januari 2003 en verstrijkt op 31 december 2003 ».

B.2. De voormelde bepalingen van artikel 3 creëren een verschil in behandeling tussen de in paragraaf 3 beoogde personen die een journalistieke, artistieke of literaire activiteit uitoefenen, de in de paragrafen 4 en 5 beoogde overheidsdiensten die bevoegd zijn inzake politie en veiligheid en het in de paragrafen 6 en 7 beoogde Europees Centrum voor vermiste en seksueel uitgebuite kinderen, enerzijds, en de personen die het bij de wet van 19 juli 1991 geregelde beroep van privédetective uitoefenen, anderzijds, doordat alleen de eerstgenoemden worden vrijgesteld van de informatieverplichtingen van artikel 9.

B.3. Na te hebben vastgesteld dat het Beroepsinstituut van vastgoedmakelaars (hierna : BIV) en de vzw « Beroepsvereniging van verzekeringsinspecteurs en -experts », tussenkomende partij, aanvoerden, enerzijds, dat artikel 13, lid 1, onder d) en g), van de richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad van 24 oktober 1995 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens zou toelaten de privédetectives te ontslaan van de verplichting tot het informeren van de personen die zij naspeuren, omdat dat noodzakelijk zou zijn voor het voorkomen, het onderzoeken, het opsporen en het vervolgen van strafbare feiten of schendingen van de beroepsregels voor gereguleerde beroepen of om de rechten en vrijheden van anderen te beschermen, en, anderzijds, dat die richtlijn is gebaseerd op artikel 100 A van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap (EG-Verdrag) (thans artikel 114 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU)), zodat zij in beginsel ertoe strekt de volledige harmonisatie van de wetgeving van de lidstaten te verwezenlijken, behoudens toepassing van artikel 100 A, lid 4, van het EG-Verdrag (thans artikel 114, leden 4 en 5, van het VWEU), en dat de vraag kon rijzen of de wetgever, door voor de privédetectives niet in de hiervoor vermelde vrijstelling te voorzien, zich heeft gevoegd naar het bij de richtlijn nagestreefde doel van harmonisatie, heeft het Hof, bij zijn arrest nr. 116/2012 van 10 oktober 2012, aan het Hof van Justitie van de Europese Unie de volgende prejudiciële vragen gesteld :

« 1. Dient artikel 13, lid 1, onder g), *in fine*, van de richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad van 24 oktober 1995 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens aldus te worden geïnterpreteerd dat het de lidstaten vrij staat al dan niet in een uitzondering te voorzien op de in artikel 11, lid 1, bedoelde onmiddellijke informatieplicht, indien dit noodzakelijk is ter bescherming van de rechten en vrijheden van anderen of zijn de lidstaten ter zake aan beperkingen onderworpen ?

2. Vallen de beroepsactiviteiten van privédetectives, die door het interne recht worden geregeld en worden uitgeoefend ten dienste van overheden die ertoe zijn gemachtigd elke inbreuk op de bepalingen tot bescherming van een beroepstitel en tot organisatie van een beroep aan te klagen bij de gerechtelijke overheden, naar gelang van de omstandigheden, onder de uitzondering bedoeld in artikel 13, lid 1, onder d) en g), *in fine*, van de voormelde richtlijn ?

3. Is, indien het antwoord op de tweede vraag ontkennend zou zijn, artikel 13, lid 1, onder d) en g), *in fine*, van de voormelde richtlijn verenigbaar met artikel 6, lid 3, van het Verdrag betreffende de Europese Unie, meer bepaald met het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie ? ».

B.4.1. Bij het arrest van 7 november 2013, gewezen in de zaak C-473/12, heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie geoordeeld :

« *Opmerking vooraf*

22. In het kader van zijn eerste vraag verwijst de verwijzende rechterlijke instantie naar een in artikel 11 van richtlijn 95/46 opgenomen verplichting om de betrokkene onmiddellijk te informeren.

23. Opgemerkt moet echter worden dat volgens deze bepaling, die betrekking heeft op de gegevens die niet bij de betrokkene zijn verkregen, de betrokkene niet moet worden geïnformeerd op het ogenblik dat de gegevens worden verkregen, maar pas later. Daarentegen bepaalt artikel 10 van richtlijn 95/46, dat betrekking heeft op de verkrijging van gegevens bij de betrokkene, dat deze persoon moet worden geïnformeerd op het ogenblik dat de gegevens worden verkregen (zie in die zin arrest van 7 mei 2009, *Rijkeboer*, C-553/07, *Jurispr.* blz. I-3889, punt 68). De verplichting om de betrokkene onmiddellijk te informeren, vloeit dus niet voort uit het door de verwijzende rechterlijke instantie aangehaalde artikel 11 van richtlijn 95/46, maar uit dit artikel 10.

24. Wat de door een privédetective gevoerde onderzoeken betreft, blijkt uit de verwijzingsbeslissing dat deze privédetective zowel rechtstreeks bij de betrokkene als indirect, met name bij derden, gegevens kan verzamelen. Bijgevolg moet worden vastgesteld dat naargelang van de omstandigheden zowel artikel 10 als artikel 11, lid 1, van richtlijn 95/46 voor deze onderzoeken relevant kan zijn.

Eerste twee vragen

25. Met zijn eerste twee vragen, die samen moeten worden behandeld, wenst de verwijzende rechterlijke instantie in wezen te vernemen of, enerzijds, artikel 13, lid 1, van richtlijn 95/46 aldus moet worden uitgelegd dat de lidstaten de mogelijkheid dan wel de verplichting hebben om de in die bepaling opgenomen uitzonderingen op de verplichting om de betrokkene over de verwerking van zijn persoonsgegevens te informeren, in hun nationale recht om te zetten, en, anderzijds, of de activiteit van een privédetective die voor een beroepsorganisatie onderzoek verricht naar schendingen van de beroepscode voor een gereguleerd beroep, *in casu* het beroep van vastgoedmakelaar, onder dat artikel 13, lid 1, *sub d* of *g*, valt.

26. Allereerst moet worden opgemerkt dat gegevens zoals die welke volgens de verwijzende rechterlijke instantie door de privédetectives in het hoofdgeding zijn verzameld, betrekking hebben op personen die werkzaam zijn als vastgoedmakelaar en geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke personen betreffen. Bijgevolg vormen deze gegevens persoonsgegevens in de zin van artikel 2, *sub a*, van richtlijn 95/46. Het verzamelen, bewaren en verstrekken ervan door een gereguleerde organisatie als het BIV of door de privédetectives die voor rekening van die organisatie handelen, vormt bijgevolg een 'verwerking van persoonsgegevens' in de zin van artikel 2, *sub b*, van richtlijn 95/46 (zie arrest van 16 december 2008, *Huber*, C-524/06, *Jurispr.* blz. I-9705, punt 43).

27. Om de gestelde vraag te beantwoorden, moet eerst worden onderzocht of de lidstaten op grond van artikel 13, lid 1, van richtlijn 95/46 de mogelijkheid dan wel de verplichting hebben om te voorzien in één of meer van de in deze bepaling vermelde uitzonderingen op de verplichting om de betrokkene te informeren over de verwerking van zijn persoonsgegevens.

28. Uit de punten 3, 8 en 10 van de considerans van richtlijn 95/46 blijkt dat de wetgever van de Unie het vrije verkeer van persoonsgegevens heeft willen vergemakkelijken door de wetgevingen van de lidstaten onderling aan te passen, waarbij echter de grondrechten van personen, en met name het recht op bescherming van een persoonlijke levenssfeer, moeten worden beschermd en een hoog beschermingsniveau in de Unie moet worden gewaarborgd. Artikel 1 van deze richtlijn bepaalt aldus dat de lidstaten in verband met de verwerking van persoonsgegevens de bescherming van de fundamentele rechten en vrijheden van natuurlijke personen, en met name hun persoonlijke levenssfeer, dienen te waarborgen (reeds aangehaald arrest *Huber*, punt 47, en arrest van 24 november 2011, *ASNEF en FECEMD*, C-468/10 en C-469/10, *Jurispr.* blz. I-12181, punt 25).

29. Hiertoe voorzien de artikelen 10 en 11 van richtlijn 95/46 in een verplichting om de betrokkene te informeren over de verwerking van zijn persoonsgegevens, waarbij de lidstaten krachtens artikel 13, lid 1, van deze richtlijn echter wettelijke maatregelen kunnen vaststellen ter beperking van de reikwijdte van deze verplichtingen indien dit noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de in dit artikel 13, lid 1, *sub a* tot en met *g*, vermelde doeleinden.

30. In dit verband vraagt de verwijzende rechterlijke instantie zich af over hoeveel manoeuvreerruimte de lidstaten beschikken, gelet op de door de wetgever nagestreefde harmonisatiedoelstelling, zoals uitgedrukt in punt 8 van de considerans van deze richtlijn, die inzake de verwerking van persoonsgegevens een in alle lidstaten gelijkwaardig niveau van bescherming van de rechten en vrijheden van personen beoogt.

31. In herinnering moet worden gebracht dat het Hof namelijk reeds heeft geoordeeld dat richtlijn 95/46 in beginsel tot een volledige harmonisatie dient te leiden (zie arrest van 6 november 2003, *Lindqvist*, C-101/01, *Jurispr.* blz. I-12971, punten 95 en 96, en arrest *Huber*, reeds aangehaald, punten 50 en 51). Het Hof heeft echter tevens vastgesteld dat de bepalingen van richtlijn 95/46 noodzakelijkerwijs vrij algemeen zijn, aangezien de richtlijn voor een groot aantal zeer uiteenlopende situaties moet gelden, en heeft geoordeeld dat deze richtlijn regels bevat die door een zekere soepelheid worden gekenmerkt waardoor het in tal van gevallen aan de lidstaten wordt overgelaten om de bijzonderheden te regelen of een keuze uit verschillende mogelijkheden te maken. (reeds aangehaald arrest *Lindqvist*, punt 83).

32. Wat artikel 13, lid 1, van richtlijn 95/46 betreft, blijkt duidelijk uit de bewoordingen ervan, en met name uit de woorden ‘ de lidstaten kunnen ’, dat deze bepaling de lidstaten niet verplicht om in hun nationale recht te voorzien in uitzonderingen om de in dit artikel 13, lid 1, *sub a* tot en met *g*, vermelde doeleinden te verwezenlijken, maar dat integendeel de wetgever hun de keuze heeft willen laten om te beslissen of, en in voorkomend geval voor welke doeleinden, zij wetgevende maatregelen wensen vast te stellen die met name beogen de omvang van de informatieverplichtingen ten aanzien van de betrokkene te beperken. Bovendien blijkt uit de bewoordingen van datzelfde artikel 13, lid 1, eveneens dat de lidstaten dergelijke maatregelen slechts kunnen vaststellen indien deze noodzakelijk zijn. De voorwaarde dat de maatregelen ‘ noodzakelijk ’ moeten zijn, beperkt aldus de krachtens artikel 13, lid 1, aan de lidstaten toegekende mogelijkheid, en betekent geenszins dat deze

lidstaten verplicht zijn om in alle gevallen waarin aan deze voorwaarde is voldaan, in de betrokken uitzonderingen te voorzien.

33. Deze uitlegging vindt in de eerste plaats steun in de bewoordingen van punt 43 van de considerans van richtlijn 95/46, waarin staat te lezen dat het recht van informatie ‘ kan worden beperkt voor zover zulks nodig is [...] [ter vrijwaring] ’ van deze doeleinden. Voorts wordt zij bevestigd door een vergelijking tussen, enerzijds, de bewoordingen van artikel 13, lid 1, van richtlijn 95/46 en, anderzijds, artikel 9 en punt 37 van de considerans van deze richtlijn, die de lidstaten duidelijk verplichten om voor de verwerking van persoonsgegevens voor uitsluitend journalistieke, artistieke of literaire doeleinden te voorzien in uitzonderingen en afwijkingen voor zover deze nodig zijn om het recht op een persoonlijke levenssfeer te verzoenen met de regels betreffende de vrijheid van meningsuiting.

34. Deze uitlegging vindt tevens steun in de analyse die het Hof in zijn arrest van 29 januari 2008, *Promusicae* (C-275/06, *Jurispr.* blz. I-271), heeft gemaakt van artikel 15, lid 1, van de richtlijn betreffende privacy en elektronische communicatie, waarvan de bewoordingen nauw aansluiten bij die van artikel 13, lid 1, van richtlijn 95/46 en er bovendien uitdrukkelijk naar verwijzen.

35. Het Hof heeft om te beginnen vastgesteld dat dit artikel 15, lid 1, de lidstaten de mogelijkheid biedt om uitzonderingen vast te stellen op de principiële verplichting om het vertrouwelijke karakter van persoonsgegevens te verzekeren (reeds aangehaald arrest *Promusicae*, punt 50).

36. Aangaande een van deze uitzonderingen heeft het Hof vervolgens geoordeeld dat dit artikel 15, lid 1, echter niet aldus kan worden uitgelegd dat daaruit voor de lidstaten een verplichting voortvloeit om voor de in die bepaling genoemde gevallen in een informatieplicht te voorzien (arrest *Promusicae*, punten 51 en 53).

37. Bijgevolg moet worden vastgesteld dat op grond van artikel 13, lid 1, van richtlijn 95/46 de lidstaten kunnen voorzien in een of meer van de in die bepaling vermelde uitzonderingen, maar dat zij hiertoe geenszins verplicht zijn.

38. In de tweede plaats moet worden onderzocht of de activiteit van een privédetective die optreedt voor een gereguleerde organisatie zoals het BIV, onder de uitzonderingen van artikel 13, lid 1, *sub d* en *g*, van richtlijn 95/46 valt.

39. Volgens vaste rechtspraak vereist de bescherming van het fundamenteel recht op een persoonlijke levenssfeer dat de uitzonderingen op en beperkingen van de bescherming van persoonsgegevens binnen de grenzen van het strikt noodzakelijke blijven (arresten van 16 december 2008, *Satakunnan Markkinapörssi en Satamedia*, C-73/07, *Jurispr.* blz. I-9831, punt 56, en 9 november 2010, *Volker und Markus Schecke en Eifert*, C-92/09 en C-93/09, *Jurispr.* blz. I-11063, punten 77 en 86).

40. Aangaande de in artikel 13, lid 1, *sub d* en *g*, van richtlijn 95/46 vermelde uitzonderingen moet worden opgemerkt dat zij in het bijzonder verwijzen, ten eerste, naar een concreet omschreven situatie, namelijk het voorkomen, onderzoeken, opsporen en vervolgen van schendingen van de beroepsregels voor gereguleerde beroepen, en, ten tweede, naar de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen, waarbij deze rechten en vrijheden echter niet zijn gepreciseerd.

41. In de eerste plaats moet de uitzondering van artikel 13, lid 1, *sub d*, van deze richtlijn worden onderzocht en worden nagegaan of zij van toepassing is op de activiteit van een privédetective die optreedt voor rekening van een organisatie als het BIV.

42. Uit de verwijzingsbeslissing blijkt dat in België het beroep van vastgoedmakelaar is gereguleerd en dat het BIV een beroepsorganisatie is die tot taak heeft, erop toe te zien dat de betrokken regeling wordt geëerbiedigd door schendingen van deze regeling te onderzoeken en aan te geven.

43. Vastgesteld moet worden dat de activiteit van een organisatie als het BIV overeenstemt met de situatie bedoeld in de uitzondering van artikel 13, lid 1, *sub d*, van richtlijn 95/46 en bijgevolg daaronder kan vallen.

44. Richtlijn 95/46 preciseert niet op welke wijze het onderzoek en de opsporing van schendingen van de regeling dient te gebeuren, zodat moet worden vastgesteld dat deze richtlijn niet eraan in de weg staat dat een dergelijke beroepsorganisatie, om haar opdracht uit te voeren, een beroep doet op gespecialiseerde onderzoekers, zoals privédetectives die met dit onderzoek en deze opsporing zijn belast.

45. Daaruit volgt dat, wanneer een lidstaat ervoor heeft gekozen om de uitzondering van dat artikel 13, lid 1, *sub d*, in zijn recht om te zetten, de betrokken beroepsorganisatie en de voor die organisatie handelende privédetectives zich dus op die uitzondering kunnen beroepen en niet zijn onderworpen aan de in de artikelen 10 en 11 van richtlijn 95/46 opgenomen verplichting om de betrokkene te informeren.

46. Omgekeerd geldt dat wanneer de lidstaat niet in deze uitzondering heeft voorzien, de betrokkenen moeten worden geïnformeerd over de verwerking van hun persoonsgegevens op de wijze die, met name wat de termijnen betreft, is vastgelegd in deze artikelen 10 en 11.

47. Volgens het BIV is het voor de vervulling van zijn opdracht onontbeerlijk dat de uitzondering op de informatieplicht geldt voor hemzelf en voor de voor zijn rekening handelende privédetectives. Privédetectives zouden hun activiteit voor het BIV onmogelijk doelmatig kunnen verrichten indien zij, nog vóór zij de personen naar wie zij onderzoek doen, hebben ondervraagd, hun identiteit en de redenen van hun onderzoek zouden moeten openbaren. Ook de Nederlandse regering heeft aangevoerd dat de betrokken onderzoeken in dat geval gedoemd zouden zijn om te mislukken.

48. Zoals blijkt uit punt 37 van het onderhavige arrest staat het echter aan de lidstaten om te beslissen of zij het noodzakelijk achten om ten voordele van beroepsorganisaties zoals het BIV, die zelf of via privédetectives optreden, de uitzondering van artikel 13, lid 1, *sub d*, van richtlijn 95/46 in hun wetgeving op te nemen. Het staat hun vrij ervan uit te gaan dat deze beroepsorganisaties en de voor rekening van deze laatste handelende privédetectives over voldoende middelen beschikken om, niettegenstaande de toepassing van de artikelen 10 en 11 van deze richtlijn, de betrokken schendingen van de beroepsregels op te sporen zodat de omzetting van deze uitzondering in de interne rechtsorde niet nodig is om deze organisaties in staat te stellen hun opdracht, namelijk toezien op de eerbiediging van de regeling, te vervullen.

49. Wat de omvang van deze uitzondering betreft, moet ook het begrip ‘ schending van de beroepscode ’ worden gepreciseerd. In de schriftelijke en mondelinge opmerkingen voor het Hof liepen de standpunten hierover namelijk uiteen. Volgens de Belgische regering, en in tegenstelling tot wat het BIV aanvoert, betreffen de betrokken schendingen slechts de handelingen die naar behoren erkende vastgoedmakelaars in de uitoefening van hun beroep verrichten en behelzen zij niet de handelingen van personen die, zonder erkend te zijn, zich als vastgoedmakelaars voordoen.

50. In dit verband moet worden vastgesteld dat de regels betreffende de toegang tot een gereguleerd beroep deel uitmaken van de beroepscode. Bijgevolg vallen de onderzoeken naar handelingen van personen die deze regels schenden door zich als vastgoedmakelaar voor te doen, onder de uitzondering van artikel 13, lid 1, *sub d*, van richtlijn 95/46.

51. Daaruit volgt dat volgens deze richtlijn de lidstaten kunnen bepalen dat een gereguleerde beroepsorganisatie, zoals het BIV, alleen of met behulp van privédetectives, onderzoek kan verrichten naar eventuele schendingen van de beroepscode, daaronder begrepen schendingen die het gevolg zijn van handelingen van personen die de regels betreffende de toegang tot het beroep niet hebben geëerbiedigd, en daarbij door deze uitzondering is gedekt.

52. Gelet op de omvang van deze uitzondering is het niet nodig, te onderzoeken of de activiteit van een privédetective die handelt voor een beroepsorganisatie zoals het BIV, eveneens onder de uitzondering van artikel 13, lid 1, *sub g*, van richtlijn 95/46 valt.

53. Bijgevolg moet op de eerste twee vragen worden geantwoord dat

– artikel 13, lid 1, van richtlijn 95/46 aldus moet worden uitgelegd dat de lidstaten niet verplicht zijn, maar wel de mogelijkheid hebben, om een of meerdere van de in die bepaling opgenomen uitzonderingen op de verplichting om de betrokkenen over de verwerking van hun persoonsgegevens te informeren, in hun nationale recht om te zetten;

– de activiteit van een privédetective die voor een beroepsorganisatie onderzoek verricht naar schendingen van de beroepscode van een gereguleerd beroep, *in casu* het beroep van vastgoedmakelaar, onder de uitzondering van artikel 13, lid 1, *sub d*, van richtlijn 95/46 valt.

Derde vraag

54. Gelet op het antwoord op de eerste twee vragen, hoeft de derde vraag niet te worden beantwoord ».

B.4.2. Nu het Hof van Justitie in het voormelde arrest oordeelt dat de activiteit van een privédetective die voor een publiekrechtelijke beroepsorganisatie met een wettelijke controleopdracht onderzoek verricht naar schendingen van de beroepscode van een gereguleerd beroep, *in casu* het beroep van vastgoedmakelaar, valt onder de uitzondering

van artikel 13, lid 1, onder d), van de richtlijn 95/46/EG, en gelet op de feiten van de zaak voor de verwijzende rechter, beperkt het Hof zijn onderzoek tot die hypothese.

B.4.3. Het Hof van Justitie heeft tevens geoordeeld dat artikel 13, lid 1, van de richtlijn 95/46/EG aldus moet worden uitgelegd dat de lidstaten niet verplicht zijn, maar wel de mogelijkheid hebben, om een of meerdere van de in die bepaling opgenomen uitzonderingen op de verplichting om de betrokkenen over de verwerking van hun persoonsgegevens te informeren, in hun nationale recht om te zetten.

B.4.4. Het staat aan het Hof erop toe te zien dat de regels die de wetgever aanneemt wanneer hij facultatieve bepalingen van het recht van de Europese Unie al dan niet omzet, niet ertoe leiden verschillen in behandeling in het leven te roepen die niet redelijk verantwoord zouden zijn.

Bijgevolg moet het Hof nagaan of de wetgever de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in acht heeft genomen door de in artikel 13, lid 1, onder d), van de richtlijn bedoelde uitzondering niet over te nemen in de federale wetgeving wat betreft privédetectives die ertoe zijn gemachtigd hun activiteiten uit te oefenen ten behoeve van publiekrechtelijke rechtspersonen overeenkomstig artikel 13 van de wet van 19 juli 1991 tot regeling van het beroep van privé-detective en die optreden voor een publiekrechtelijke beroepsorganisatie die bij de wet ermee is belast onderzoek te verrichten naar schendingen van de beroepscode van een gereguleerd beroep.

B.4.5. Luidens artikel 13, lid 1, onder d), van de richtlijn 95/46/EG kunnen de lidstaten wettelijke maatregelen nemen ter beperking van de reikwijdte van de in artikel 6, lid 1, artikel 10, artikel 11, lid 1, artikel 12 en artikel 21 bedoelde rechten en plichten indien dit noodzakelijk is ter vrijwaring van onder meer het voorkomen, het onderzoeken, opsporen en vervolgen van schendingen van de beroepscode voor gereguleerde beroepen. Die beperking betreft derhalve onder meer de informatieverstrekking in geval van verkrijging van gegevens bij de betrokkene (artikel 10) en de informatieverstrekking aan de betrokkene wanneer de gegevens niet bij de betrokkene zijn verkregen (artikel 11, lid 1).

B.4.6. Artikel 9 van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens zet beide informatieverplichtingen om in de federale wetgeving. Er dient evenwel te worden opgemerkt dat, anders dan artikel 10 van de richtlijn, het ogenblik waarop de informatie aan de betrokkene moet worden verstrekt indien de persoonsgegevens bij hemzelf worden verkregen, gepreciseerd wordt, namelijk « uiterlijk op het moment dat de gegevens worden verkregen » (artikel 9, § 1), terwijl wanneer het gaat over gegevens die niet bij de betrokkene zijn verkregen, de informatieverstrekking, net zoals bepaald is in artikel 11, lid 1, van de richtlijn, moet geschieden « op het moment van de registratie van de gegevens of wanneer mededeling van de gegevens aan een derde wordt overwogen, uiterlijk op het moment van de eerste mededeling van de gegevens » (artikel 9, § 2).

Artikel 3 van dezelfde wet voorziet, gebruikmakend van de mogelijkheden bepaald in artikel 13, lid 1, van de richtlijn 95/46/EG, in diverse uitzonderingen op de voorschriften van artikel 9, inzonderheid voor wat betreft : de verwerkingen van persoonsgegevens door de Veiligheid van de Staat, door de Algemene Dienst inlichting en veiligheid van de Krijgsmacht en diverse andere overheden indien die verwerkingen noodzakelijk zijn voor de uitoefening van hun opdrachten (§ 4); de verwerkingen van persoonsgegevens beheerd door openbare overheden met het oog op de uitoefening van hun opdrachten van gerechtelijke politie; de verwerkingen van persoonsgegevens beheerd door de politiediensten met het oog op de uitoefening van hun opdrachten van bestuurlijke politie; de verwerkingen van persoonsgegevens beheerd, met het oog op de uitoefening van hun opdrachten van bestuurlijke politie, door andere openbare overheden die aangewezen zijn bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit, na advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer; de verwerkingen van persoonsgegevens die noodzakelijk zijn geworden ten gevolge van de toepassing van de wet van 11 januari 1993 « tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme » en de verwerking van persoonsgegevens beheerd door het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten en de Dienst Enquêtes ervan met het oog op de uitoefening van hun wettelijke opdrachten (§ 5); en bepaalde verwerkingen beheerd door het Europees Centrum voor vermiste en seksueel uitgebuite kinderen (§ 6).

B.4.7. Uit de parlementaire voorbereiding van de in het geding zijnde bepalingen blijkt niet welke redenen de wetgever ertoe hebben aangezet in voormelde uitzonderingen te voorzien, doch geen vergelijkbare uitzondering toe te kennen aan de in B.4.2 en B.4.4 beoogde privédetectives.

Zoals het BIV opmerkt, brengt de in artikel 9, § 1, opgenomen onmiddellijke informatieplicht, indien de persoonsgegevens bij de betrokkene zelf worden verkregen, met zich mee dat zijn wettelijke controleopdracht ernstig bemoeilijkt, zo niet onmogelijk wordt gemaakt, inzonderheid wanneer privédetectives opdrachten als bedoeld in B.4.2 en B.4.4 uitvoeren.

Die vaststelling wordt niet ontkracht in zoverre de verplichtingen opgelegd bij artikel 9 van de in het geding zijnde wet zouden wegen op de « verantwoordelijke voor de verwerking », die in artikel 1, § 4, van die wet wordt gedefinieerd als « de [...] persoon [...] die [...] het doel en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens bepaalt », en niet op de « verwerker », die in paragraaf 5 van dezelfde bepaling wordt gedefinieerd als « de [...] persoon [...] die ten behoeve van de voor de verwerking verantwoordelijke persoonsgegevens verwerkt, met uitsluiting van de personen die onder rechtstreeks gezag van de verantwoordelijke voor de verwerking gemachtigd zijn om de gegevens te verwerken ». Die definities, zoals zij zijn becommentarieerd in de parlementaire voorbereiding (*Parl. St.*, Kamer, 1997-1998, nr. 1566/1, p. 15, en nr. 1566/10, p. 10), alsook de bij artikel 8, § 1, van de wet van 19 juli 1991 aan de privédetective opgelegde verplichting om met de opdrachtgever een voorafgaande schriftelijke overeenkomst te sluiten die een nauwkeurige omschrijving bevat van de opdracht waarmee de eerstgenoemde wordt belast, maken het mogelijk ervan uit te gaan dat de bij het voormelde artikel 9 bepaalde informatieverplichting, naar gelang van de nauwkeurigheid van de bewoordingen van die overeenkomst, kan wegen op de opdrachtgever, verantwoordelijke voor de verwerking, veeleer dan op de privédetective, verwerker.

De voormelde vaststelling wordt evenmin ontkracht wanneer artikel 9, § 2, in die zin wordt geïnterpreteerd dat wanneer de gegevens niet zijn verkregen bij de betrokkene, die bepaling de verantwoordelijke voor de verwerking toelaat de betrokkene pas in te lichten op het ogenblik waarop de gegevens door die verantwoordelijke voor de verwerking worden

geregistreerd of, in voorkomend geval, aan een derde worden medegedeeld, nu daarbij geen onderscheid wordt gemaakt naar gelang van het resultaat van het onderzoek.

B.5. Binnen de in B.4.2 en B.4.4 vermelde perken dient de prejudiciële vraag bevestigend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 9 van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in zoverre het zonder meer van toepassing is op de activiteit van een privédetective die ertoe is gemachtigd zijn activiteiten uit te oefenen ten behoeve van publiekrechtelijke rechtspersonen overeenkomstig artikel 13 van de wet van 19 juli 1991 tot regeling van het beroep van privé-detective en die optreedt voor een publiekrechtelijke beroepsorganisatie die bij de wet ermee is belast onderzoek te verrichten naar schendingen van de beroepscode van een gereguleerd beroep.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op de openbare terechtzitting van 3 april 2014.

De griffier,

De voorzitter,

F. Meersschaut

J. Spreutels